SPRENDIMAI

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2013 m. gegužės 2 d.

dėl valstybės pagalbos SA.33618 (12/C), kurią Švedija planuoja įgyvendinti Upsalos arenoje

(pranešta dokumentu Nr. C(2013) 2362)

(Tekstas autentiškas tik anglų kalba)

(Tekstas svarbus EEE)

(2013/452/ES)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 108 straipsnio 2 dalį;

atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės susitarimą, ypač jo 62 straipsnio 1 dalies a punktą;

pakvietusi suinteresuotąsias šalis pateikti pastabas pagal minėtas nuostatas [1] ir atsižvelgdama į jų pastabas,

kadangi:

1. PROCEDŪRA

(1) 2011 m. gruodžio 7 d. Švedija pranešė Komisijai apie naujai arenai Upsaloje taikomą priemonę po išankstinio pranešimo etapo. 2012 m. sausio 17 d. Komisija paprašė pateikti informaciją. Švedija atsakymą pateikė 2012 m. vasario 16 d.

(2) 2012 m. kovo 22 d. raštu Komisija pranešė Švedijai, kad ji nusprendė pradėti tyrimo procedūrą dėl suteiktos pagalbos pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 108 straipsnio 2 dalį.

(3) Komisijos sprendimas pradėti tyrimo procedūrą buvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* [2]. Komisija pakvietė visas suinteresuotąsias šalis pateikti savo pastabas.

(4) Komisija gavo pastabas iš vienos suinteresuotosios šalies. Ji jas perdavė Švedijai, kuriai buvo suteikta galimybė reaguoti; jos pastabos buvo gautos 2012 m. rugpjūčio 3 d. raštu.

(5) Švedija taip pat pateikė papildomus paaiškinimus 2012 m. spalio mėn. ir lapkričio mėn.

(6) Švedija atsisako kalbos teisių ir sutinka, kad sprendimas bus priimtas anglų kalba, kaip autentiška kalba.

2. PRIEMONĖS APIBŪDINIMAS

(7) Upsalos arenos projekte dalyvaujančios šalys yra Upsalos savivaldybė [3] (toliau – „savivaldybė") ir trys įsteigtos arba ketinamos įsteigti privačios nuosavybės bendrovės, konkrečiai, *Arenos bendrovė*, *Nuosavybės bendrovė* ir *Renginių bendrovė*.

(8) *Arenos bendrovė* valdys ir koordinuos arenos projektą tol, kol bus suformuotos *Nuosavybės bendrovė* ir *Renginių bendrovė*. Dabar egzistuoja tik *Arenos bendrovė*. Ją valdo privačios bendrovės *SH Bygg* (45 %), *Aros Holding* (45 %) ir sporto klubas *Almtuna IS* (10 %).

(9) *Nuosavybės bendrovė* statys areną ir bus jos savininkė. *Nuosavybės bendrovės* akcininkai bus išskirtinai privatūs investuotojai. Savivaldybė nustatys reikalavimus, siekdama užtikrinti, kad *Nuosavybės bendrovė* būtų atrinkta objektyviai ir kiek įmanoma skaidriau ir atviriau. *Arenos bendrovė* siūlys savivaldybei galimus ir kriterijus atitinkančius investuotojus, o savivaldybė turės patvirtinti ir nuspręsti, kuriuos investuotojus atrinkti, kad iš jų pagal išvardintus atrankos kriterijus [4] būtų suformuota *Nuosavybės bendrovė*. Arenos projektui bus sukurta interneto svetainė, kuri bus informacijos teikimo ir ryšių palaikymo su suinteresuotomis šalimis priemonė. Šioje svetainėje suinteresuotosios šalys turės galimybę pareikšti interesą

[1] OL C 152, 2012 5 30, p. 18.
[2] Plg. 1 išnašą.
[3] Upsala yra ketvirtas pagal dydį Švedijos miestas (jis yra apie 70 km į šiaurę nuo Stokholmo).
[4] *Nuosavybės bendrovės* atrankos kriterijai yra išvardinti Švedijos 2012 m. birželio 29 d. pateikto Ketinimų protokolo priede; kandidatas turi turėti: didesnių komercinių patalpų statybos darbų ir eksploatavimo patirtį; aukšto lygio profesinę kompetenciją; finansinį stabilumą ir tvirtumą; įsipareigojimą reklamuoti arenos atvirumą visuomenei ir aktyviai kovoti su diskriminacija.

investuoti į *Nuosavybės bendrovę* ([5]). Tačiau savivaldybei nepriklausys jokia arenos dalis ir ji neturės jokios įtakos *Nuosavybės bendrovės* veiklai, bet už suteiktą dotaciją ji galės sudaryti pasirinkimo sandorį įsigyti *Nuosavybės bendrovę*.

(10) *Renginių bendrovė* bus privati įstaiga, atsakinga už arenos eksploatavimą. Savininkas (-ai) negali būti tie patys, kaip *Nuosavybės bendrovės*. *Renginių bendrovę* atrinks *Nuosavybės bendrovė*, laikydamasi savivaldybės nustatytų reikalavimų, siekdama užtikrinti, kad *Renginių bendrovės* atranka yra atvira, skaidri ir objektyvi, ir atitinka išvardintus atrankos kriterijus ([6]).

(11) Savivaldybė, remdamasi atliktų tyrimų rezultatais ([7]), tvirtina, kad siekiant patenkinti dabartinį ir būsimą patalpų sporto ir kultūros renginiams poreikį, turi būti statomos arenos dydžio daugiafunkcinės patalpos.

(12) Arena bus pritaikyta kelioms sporto rūšims: pavyzdžiui, ledo rituliui, krepšiniui, grindų rieduliui, rankiniui ir žirgų sportui, kelių rūšių kultūriniams ir pramoginiams renginiams (pavyzdžiui, koncertams, šou visai šeimai, televizijos laidoms, šventiniams renginiams), taip pat įvairių pobūdžių susitikimams (pavyzdžiui, konferencijoms, bendrovių posėdžiams, prekybos mugėms, įmonių renginiams). Didžiausia arenos patalpa galės sutalpinti 8 500 lankytojų per sporto renginius ir 10 000 lankytojų per kitus renginius ([8]). Arenoje taip pat bus sporto salė ir restoranai.

(13) Dabar Upsaloje yra šešios arenos ir koncertų salės, iš kurių keturios priklauso savivaldybei, o dvi yra privačios nuosavybės. Be to, dar yra ir kitų didelių arenų, nuo Upsalos pasiekiamų per 1–2 valandas važiuojant keliu, be kita ko, Stokholme. Tačiau Švedija tvirtina, kad dabartinių patalpų neužtenka, kad būtų patenkintas arenų patalpų poreikis ir jose neįmanoma rengti didesnių sporto ir kultūros renginių, o alternatyvios plėtros priemonės savivaldybei kainuotų brangiau ([9]).

(14) Savivaldybė pageidautų, kad naujos patalpos būtų pastatytos pagal privačius projektus, be valstybės intervencijos, bet tai nėra įmanoma.

2.1. **Arenos statybos darbų finansavimas**

(15) Savivaldybė finansiškai prisidės dviem būdais: pirma, ji suteiks tiesioginę dotaciją arenos statybos darbams, antra, ji žemę, kurioje bus statoma arena, išnuomos *Nuosavybės bendrovei*.

(16) Kalbant apie dotaciją, planuojama, kad arenos projektas kainuos 650 mln. SEK (arba 72 mln. EUR). Savivaldybė suteiktų 150 mln. SEK (arba 16,5 mln. EUR) dotaciją, kita dalis būtų finansuojama daugiausiai derinant privatų kapitalą ir paskolas tokiu būdu: *Nuosavybės bendrovės* savininkai suteiktų 75–100 mln. SEK (arba 8–11 mln. EUR), o *Nuosavybės bendrovė* paimtų 400–425 mln. SEK (arba 44–47 mln. EUR) vertės paskolų, kurioms savivaldybė nesuteiks jokių garantijų.

(17) Savivaldybė mainais už finansavimą sudarys pasirinkimo sandorį (toliau – pasirinkimo sandoris) įsigyti areną. Pasirinkimo sandoriu, kuris gali būti perduodamas, galima pasinaudoti 6–25 metais nuo jo įsigaliojimo. Siekdamas pasinaudoti šiuo pasirinkimo sandoriu, pasirinkimo sandorio turėtojas mokės mokestį pagal pasirinkimo sandorio susitarime nustatytus kriterijus. Buvo pateiktas galimas scenarijus 10-aisiais metais: nurodyta, kad toks mokestis būtų 47,3 mln. SEK (arba 5 mln. EUR). Remiantis Švedija, pasirinkimo sandorio grynoji dabartinė vertė yra 128 mln. SEK (arba 15 mln. EUR) pagal *pesimistinį* scenarijų (tai reikštų, kad savivaldybės dotacijos grynoji vertė yra 22 mln. SEK (arba 2,6 mln. EUR)) ([10]). Pasak Švedijos, savivaldybės nedomina galimybė tapti arenos savininke, ir pasirinkimo sandorio vertė savivaldybei yra lygi galimybei ją parduoti ateityje siekiant susigrąžinti arenos finansavimui skirtas lėšas.

([5]) Analogiškai Komisijos aiškinamajam komunikatui dėl Bendrijos įstatymų, taikomų sudarant sutartis, kuriose visiškai ar iš dalies netaikomos viešųjų pirkimų direktyvos nuostatos, (OL C 179, 2006 8 1, p. 2).

([6]) *Renginių bendrovės* atrankos kriterijai yra išvardinti Švedijos 2012 m. birželio 29 d. pateikto Ketinimų protokolo priede; kandidatas turi turėti patirtį ir žinių apie atitinkamas rinkas, aukšto lygio profesinę kompetenciją ir išmanyti apie Upsalos renginius, sporto žaidynes ir kultūrinius renginius, jis turi turėti patikimą arenos eksploatavimo verslo planą, taip pat būti atviru visuomenei ir kovoti su diskriminacija, būti finansiškai stabilus bei tvirtas ir sutikti, kad fiksuotas ir su rezultatais susietas atlygis būtų teisingas ir komerciškai pagrįstas.

([7]) Buvo pateikti keli tyrimai, pavyzdžiui, patalpų poreikio Upsalos organizuotoms sporto asociacijoms tyrimas, kuris parodė, kad dabar patalpų poreikis pagrindinėms sporto šakoms Upsaloje patenkinamas tik apie 70 %, taigi, trūksta apytiksliai 30 % patalpų pajėgumų. Kita Upsalos gyventojų apklausa atskleidė, kad 37 % gyventojų mano, jog savivaldybė turėtų investuoti į sporto sales, arenas ir stadionus, ir ši sritis būtų antra pagal investicijų poreikį po dviračių ir pasivaikščiojimų takų, ir kad investicijoms į sporto renginius pritaria 16 % apklaustųjų.

([8]) Didesniajame iš dviejų arenos priestatų tilps 2 000 sporto renginių lankytojų ir 3 500 suvažiavimų ir koncertų lankytojų. Mažesniajame iš dviejų arenos priestatų tilps 1 000 bet kokio renginio lankytojų, o konferencijų patalpoje – 10–400 lankytojų.

([9]) Pavyzdžiui, vien tik esamų *Gränby* ledo rūmų išlaikymas, nevykdant plėtros darbų, nebūtų realistinė alternatyva, nes ji neišspręstų naujų pajėgumų poreikio, o *Gränby* ledo rūmų plėtra savivaldybei kainuotų brangiau.

([10]) Pasirinkimo sandoris parengtas konsultuojantis su finansiniu konsultantu *Copenhagen Economics*. Pagal bazinį scenarijų pasirinkimo sandorio vertė yra 174 mln. SEK (arba 19,6 mln. EUR), tai yra 24 mln. SEK daugiau nei dotacija.

(18) Žemės nuoma. Arena bus pastatyta valstybinėje žemėje, kurią savivaldybė išnuomos *Nuosavybės bendrovei* ne trumpesniam nei 50 metų laikotarpiui ([11]). Nuomos mokestis bus 50 000 SEK per metus (arba 5 500 EUR). Teigiama, kad nuomos mokestis atitinka rinkos sąlygas.

2.2. **Arenos eksploatavimas ir naudojimas**

(19) Pastačius areną, jos eksploatavimu rūpinsis *Renginių bendrovė*, kuri išsinuomos areną iš *Nuosavybės bendrovės* ir ją pernuomos naudotojams.

(20) Viena iš dalinio arenos finansavimo sąlygų yra savivaldybės nustatyti reikalavimai, taikomi atrenkant *Renginių bendrovę*. Pagal *Nuosavybės bendrovės* ir *Renginių bendrovės* nuomos sutartį *Renginių bendrovė* taip pat užtikrins, kad plačioji visuomenė galėtų naudotis arena rinkos ir nediskriminacinėmis sąlygomis.

(21) Remiantis procedūros metu Švedijos pateiktu paaiškinimu, arenoje bus organizuojami trijų pagrindinių kategorijų renginiai: komerciniai renginiai, remiami renginiai, ir savivaldybės arba kitų subjektų organizuojami renginiai nuomos savivaldybei laikotarpiu. Maždaug 90 % tų renginių bus atviri visuomenei, nors bus imamas skirtingo lygio mokestis, ir ne mažiau kaip 95 % savivaldybės nuomos laikotarpio bus panaudota moksleivių ir studentų sporto renginiams, ne pelno asociacijoms ir plačiosios visuomenės laisvalaikio sportui, t. y. apie 60 val. per savaitę. Teigiama, kad arena bus daugiafunkcinė ir atvira visiems, jokiam pagrindiniam naudotojui nesuteikiant naudojimo pirmenybės ([12]).

(22) Siekdama užtikrinti naudojimosi arena laiką mokykloms, sporto klubams ir plačiajai visuomenei, taip pat pačios savivaldybės renginiams, savivaldybė sudarys nuomos sutartį su *Renginių bendrove* ([13]). Savivaldybė išsinuomos 20 % viso arenos pajėgumo. Nuomos laikotarpis – 25 metai, o nuomos mokestis sieks 15 mln. SEK (arba 1,7 mln. EUR) per metus ([14]). Planuojama, kad be savivaldybės mokamos nuomos arena gaus kitų […] SEK nuomos pajamų (*).

2.3. **Procedūros pradėjimo priežastys**

(23) Sprendime pradėti oficialią tyrimo procedūrą Komisija nustatė, kad negalima atmesti atrankaus pobūdžio ekonominio pranašumo visais lygmenimis, pavyzdžiui, statybos darbų, eksploatavimo ir naudojimo, taigi, atitinkamai projektui būtų teikiama valstybės pagalba. Be to, negalima atmesti to, kad valstybės bendras arenos finansavimas greičiausiai iškraipytų konkurenciją arba bent jau keltų konkurencijos iškraipymo grėsmę ir turėtų poveikį valstybių narių tarpusavio konkurencijai ir prekybai. Komisija taip pat abejojo, ar siūlomą projektą tame etape buvo galima laikyti suderinamu pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą visais trimis (statybos, eksploatavimo, ir naudojimo) galimos pagalbos lygmenimis, kaip nurodyta pirmiau.

3. **SUINTERESUOTŲJŲ ŠALIŲ PASTABOS**

(24) Po to, kai buvo pradėta oficiali tyrimo procedūra, pastabas pateikė tik Žaliųjų partija, kuri yra opozicinė Upsalos savivaldybės tarybos partija, ir kuri, kalbant apskritai, nepritarė projektui, laikydama jį pirmiausiai naudingu privačioms įstaigoms.

4. **ŠVEDIJOS PASTABOS**

(25) Švedija pranešime pripažino valstybės pagalbos buvimą, nes sutiko, kad papildomo arenų ploto pajėgumą suteiks ne rinkos dalyviai, tačiau tvirtino, kad pagalba turėtų būti laikoma suderinama su Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktu. Anot jos, pirmiausiai turėtų būti atsižvelgta į tai, kas nurodyta toliau.

(26) Arena atitinka tiksliai apibrėžtą bendrojo intereso tikslą, turint omenyje jos daugiafunkcinį pobūdį ir tai, kad dabar Upsaloje trūksta tinkamų ir naujų patalpų sporto ir kultūros renginiams. Prisidėdama prie arenos projekto įgyvendinimo savivaldybė atliks savo pareigą plačiajai visuomenei ([15]). Galima alternatyva – investuoti į esamą infrastruktūrą *Gränby* ledo rūmuose kainuotų brangiau ir vis tiek nepatenkintų viso pajėgumų trūkumo.

(27) Be pagalbos reikalaujamo naujos arenos pajėgumo nebūtų galima sukurti ir tai rodo rinkos nepakankamumą. Švedijos sporto sektorius, skirtingai nuo padėties

([11]) Savivaldybė negali nutraukti vietos nuomos anksčiau nei po 50 metų nuo nuomos sutarties datos, o vėliau – ne anksčiau nei pasibaigus vienas po kito einantiems 20 metų laikotarpiams.

([12]) Nors arena taps nuolatine arena vietos ledo rutulio ir krepšinio komandoms, buvo paaiškinta, kad tos asociacijos nespręs dėl arenos naudojimo.

([13]) Be *Renginių bendrovės* ir savivaldybės nuomos sutarties savivaldybė dar sudarys sutartį su *Nuosavybės bendrove*, kad galėtų, pavyzdžiui, užtikrinti savivaldybės ir visuomenes prieigą prie arenos, jei *Renginių bendrovė* taptų nemoki arba prarastų nuomos sutartį su *Nuosavybės bendrove*. Tokiu atveju *Nuosavybės bendrovė* tęstų nuomą tomis pačiomis sąlygomis.

([14]) Nuomos mokestis bus peržiūrimas kasmet, atsižvelgiant į vartotojų kainų indeksą. Savivaldybė taip pat sudarys atskirą sutartį su *Nuosavybės bendrove*, siekdama užtikrinti, jog ji suteiks prieigą prie arenos tokiomis pat sąlygomis tuo atveju, jei *Renginių bendrovė* nutrauktų savo veiklą.

(*) […]: informacijai skliausteliuose taikomas įpareigojimas saugoti profesinę paslaptį.

([15]) Remiantis tyrimais, dabar trūksta 30 % pajėgumų konkrečios rūšies sporto ir kultūriniams renginiams, kuriuos būtų galima organizuoti arenoje.

keliose kitose valstybėse narėse, yra iš esmės nepelningas ir priklausomas nuo valstybės finansinės paramos.

(28) Viešas bendras finansavimas suteikiant 23 % visam projekto biudžetui reikalingų lėšų yra tiek, kiek griežtai būtina ir proporcinga siekiant įgyvendinti projektą ir užpildyti finansavimo spragą, t. y. siekiant gauti finansavimą, kurio nebuvo galima gauti rinkoje. Taigi, suteikdama trūkstamas lėšas, savivaldybė suteikia projekto įgyvendinimo galimybę, nes joks kitas rinkos veikėjas nenori skirti 150 mln. SEK (arba 16,5 mln. EUR). Palyginti su rinkos sąlygomis, savivaldybės mokamas nuomos mokestis už 20 % arenos pajėgumų ekonominės veiklos vykdytojui nesuteiks jokio pranašumo, o žemė bus išnuomota *Nuosavybės bendrovei* sąlygomis, prilyginamomis sąlygoms, kurios taikomos kitoms įstaigoms, nuomojančioms sporto patalpoms skirtą žemę iš savivaldybės. Švedija išsamiau paaiškino, kodėl reikalinga arena, teigdama, kad reikalingo papildomo pajėgumo negalima gauti nei iš privačių rinkos dalyvių, nei naudojant esamas Upsalos arenas ir/arba jas plečiant.

(29) Siekiant dar didesnio pagalbos proporcingumo, savivaldybei bus suteiktas 174 mln. SEK (arba 19,6 mln. EUR) vertės pagal bazinį scenarijų pasirinkimo sandoris ([16]). Šiuo pasirinkimo sandoriu užkertamas kelias pernelyg didelei kompensacijai, nes jis savivaldybei suteiktas mainais už jos įnašą, ir jo vertė yra didesnė nei tas įnašas.

(30) Švedija taip pat pateikė išsamesnės informacijos apie arenos naudojimą apskritai ir visuomenės galimybes ja naudotis, t. y. plačioji visuomenė galės ja naudotis apytiksliai 90 % viso laiko, užtikrinant nediskriminacinę prieigą rinkos sąlygomis, jokiai (-oms) konkrečiai (-oms) įstaigai (-oms) nesuteikiant pirmumo teisės.

(31) Poveikis valstybių narių konkurencijai ir prekybai, jei toks būtų, yra ribotas, nes ekonominė veikla daugiausiai vykdoma vietos lygiu. Be to, privačios patalpos savivaldybėje yra kitokio profilio ir negalima laikyti, kad jos konkuruoja dėl arenos klientų.

5. PAGALBOS VERTINIMAS

5.1. Pagalbos buvimas pagal Sutarties 107 straipsnio 1 dalį

(32) Remiantis Sutarties 107 straipsnio 1 dalimi, „*valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai*“.

(33) Kad projektui, apie kurį buvo pranešta, taikomą priemonę būtų galima laikyti valstybės pagalba, projektas bendrai turi atitikti šias sąlygas: pirma, priemonė turi būti teikiama iš valstybės išteklių; antra, ji bendrovėms turi suteikti ekonominį pranašumą; trečia, šis pranašumas turi būti atrankinis ir iškraipyti konkurenciją arba kelti tokio iškraipymo riziką, ir ketvirta, priemonė turi daryti poveikį Bendrijos vidaus prekybai.

(34) Reikalavimas, kad priemonė būtų teikiama iš valstybės išteklių ir būtų priskirtina valstybei. Šiuo atveju šis kriterijus yra akivaizdžiai tenkinamas, nes pati Upsalos savivaldybė teiks tiesioginę dotaciją, mokės nuomą už arenos naudojimą ir suteiks žemę, ant kurios arena bus pastatyta. Savivaldybės, šiuo atveju Upsalos savivaldybė, yra viešosios institucijos ir valstybės dalis, todėl jų ištekliai priskiriami valstybei.

(35) Savivaldybės teikiamas finansavimas arenos statybos darbams gali būti laikomas pagalba, jei juo suteikiamas atrankinis pranašumas konkrečiai ekonominei veiklai. Šiame kontekste komercinės veiklos infrastruktūros statybos darbams teikiamas finansavimas yra valstybės pagalba pagal Teisingumo Teismo sprendimą dėl Leipcigo–Halės oro uosto ([17]), jei tenkinami visi Sutarties 107 straipsnio 1 dalies reikalavimai. Remiantis Teismo vertinimu, statybos darbų pobūdis priklausys nuo infrastruktūros vėlesnio naudojimo ekonominio pobūdžio. Šiuo atveju arena bus naudojama paslaugoms rinkoje teikti, taigi – ekonominei veiklai. Atitinkamai, reikia įvertinti, ar valstybės pagalba teikiama atskiriems projekto dalyviams.

Arenos statybos darbai

(36) Švedija pripažino, kad savivaldybė iš pradžių tikėjosi, jog privatūs investuotojai finansuos arenos įgyvendinimo projektą, tačiau jį įgyvendinti be viešojo finansavimo nėra įmanoma. Atitinkamai 150 mln. SEK dotacija arenos statybos darbams suteikia jos savininkui *Nuosavybės bendrovei* ekonominį pranašumą, kuris yra būtinas siekiant pastatyti areną, nes jos nebūtų buvę galima pastatyti komercinėmis sąlygomis. Kadangi susijusios lėšos yra akivaizdžiai valstybės ištekliai ir sprendimus dėl dotacijos turi priimti savivaldybė, visi kiti valstybės pagalbos kriterijai yra tenkinami (žr. toliau esantį konkurencijos iškraipymo nagrinėjimą ir poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai), taigi, dotacija yra valstybės pagalba *Nuosavybės bendrovei*.

([16]) Pagal neigiamą scenarijų pasirinkimo sandorio vertė siekia 128 mln. SEK (arba 15 mln. EUR), ir tai reikštų, kad savivaldybės dotacijos grynoji dabartinė vertė yra 22 mln. SEK (arba 2,6 mln. EUR).

([17]) 2012 m. gruodžio 19 d., sprendimas byloje C-288/11, *Mitteldeutsche Flughafen AG* ir *Flughafen Leipzig-Halle GmbH* prieš Komisiją.

(37) Žemės nuoma. Švedija pateikė panašių nuomos mokesčio už kitas sportui skirtas patalpas Upsaloje įrodymų ([18]). Todėl negali būti įrodyta, kad nuomos sąlygos turėtų papildomos pagalbos *Nuosavybės bendrovei* elementą.

Arenos eksploatavimas

(38) Areną eksploatuos *Renginių bendrovė*, kuri išsinuomos areną iš *Nuosavybės bendrovės*. Abi bendrovės – *Nuosavybės bendrovė* ir *Renginių bendrovė* – bus privačios bendrovės. Per procedūrą Švedija dar išsamiau paaiškino *Nuosavybės bendrovės* ir *Renginių bendrovės* atrankos terminus ir sąlygas, taip pat *Nuosavybės bendrovės* ir *Renginių bendrovės* nuomos sutarties pirminius terminus ir sąlygas. ([19]) Kalbant apie *Nuosavybės bendrovę*, savivaldybė turės patvirtinti ir nuspręsti, kokius kandidatus atrinkti į *Nuosavybės bendrovę*, tačiau *Nuosavybės bendrovės* komercinėje veikloje savivaldybė nedalyvaus. *Nuosavybės bendrovė* atrinks *Renginių bendrovę*, kuri bus privati bendrovė, nesusijusi su *Nuosavybės bendrove*.

(39) Dėl *Renginių bendrovės Nuosavybės bendrovei* mokamo nuomos mokesčio Švedija paaiškino, kad jį sudarys šie elementai: i) fiksuotas nuomos mokestis, atitinkantis savivaldybės *Renginių bendrovei* mokamą nuomos mokestį už 20 % arenos pajėgumų; ii) fiksuotas mokestis, atitinkantis konkretaus rėmėjo mokėjimą; iii) fiksuotas nuomos mokestis, pagrįstas faktinėmis sąnaudomis, padengiančiomis eksploatavimo išlaidas ir įrangos nusidėvėjimą; ir iv) kintantis nuomos mokestis, kuris yra apskaičiuojamas kaip procentinis dydis nuo *Renginių bendrovės* grynosios apyvartos, kurio minimalų lygį sutaria šalys. Kitaip tariant, nuomos mokestis, viršijantis tam tikrą pirmiau nurodytą minimumą, bus laisvai sutartas dviejų privačių bendrovių. Švedija taip pat paaiškino, kad savivaldybė neturės teisės tiesiogiai dalyvauti *Nuosavybės bendrovės* ir *Renginių bendrovės* derybose dėl nuomos sutarties ir jokiais būdais neturės įtakos tų dviejų nepriklausomų privačių bendrovių sutartiems komerciniams terminams ir sąlygoms.

(40) Savivaldybės ir *Renginių bendrovės* nuomos sutartis dėl 20 % viso arenos pajėgumo naudojimo bus sudaryta 25 metams, o nuomos mokestis bus 15 mln. SEK (1,7 mln. EUR) per metus. Švedija teigė, kad: i) savivaldybė mokės valandinį nuomos mokestį, kuris yra 40–50 % žemesnis nei *Renginių bendrovės Nuosavybės bendrovei* mokamas nuomos mokestis už arenos naudojimą; ii) savivaldybės ir *Renginių bendrovės* mokamų nuomos mokesčių skirtumas laikui bėgant didės; ir iii) *Renginių bendrovė* ims nuomos mokestį rinkos sąlygomis iš kitų naudotojų.

(41) Nors ši tvarka sumažina *Renginių bendrovei* teikiamą pranašumą iki minimumo, kuris reikalingas infrastruktūrai eksploatuoti, negali būti atmesta, kad šios naujos arenos ekonominės veiklos vykdytojas neturi pranašumo tokių patalpų eksploatavimo rinkoje. Tačiau turint omenyje, kad tokia pagalba būtų suderinama su vidaus rinka, kaip nurodyta toliau, nebūtina tiksliai nustatyti, ar tai buvo pagalba.

Arenos naudojimas

(42) Kaip minėta pirmiau, *Renginių bendrovė* yra privati bendrovė. Kalbant apie arenos naudojimą, *Renginių bendrovė* turi užtikrinti, kad plačioji visuomenė galės naudotis arena rinkos terminais ir nediskriminacinėmis sąlygomis. Apytiksliai 90 % visų renginių bus atviri visuomenei, nors ir už skirtingą mokestį, o ne mažiau kaip 95 % savivaldybės išsinuomoto laikotarpio bus panaudota moksleivių ir studentų sportui, pelno nesiekiančioms organizacijoms ir plačiosios visuomenės laisvalaikio sportui, t. y. apie 60 val. per savaitę. Taigi, arena yra daugiafunkcinė ir atvira visiems, o ne kokiam nors išskirtiniam profesionaliam naudotojui.

(43) Šiuo atveju savivaldybė bus pagrindinis klientas, o arena daugiausiai naudosis vietos ledo ritulio ir krepšinio komandos, kurioms arena bus pagrindinė veiklos vieta. Ledo ritulio komandos, taip pat krepšinio komandų veikla yra daugiausiai mėgėjiško lygio, o geriausia ledo rutulio asociacijos komanda žaidžia antroje aukščiausioje ledo rutulio lygoje.

(44) Arenos nuoma gali būti laikoma pagalba naudotojams, jei naudotojus galima laikyti bendrovėmis pagal Sutarties 107 straipsnį, ir jei jų mokamas nuomos mokestis yra žemesnis nei įprastos rinkos sąlygomis už panašios infrastruktūros naudojimą imamas nuomos mokestis. Ne profesionalūs naudotojai pagal Sutarties 107 straipsnį nelaikomi bendrovėmis. Be to, Švedija įsipareigojo taikyti rinkos sąlygų nustatytą mokestį. Tačiau nebuvo pateiktas joks paaiškinimas, kaip toks mokestis bus apskaičiuotas, todėl pranašumo galimybė negali būti visiškai atmesta.

Poveikis konkurencijai ir valstybių narių prekybai

(45) Nors didžioji dalis veiklos, kurią ketinama vykdyti arenoje, yra vietos pobūdžio, arenoje taip pat bus galima organizuoti didelius arba vidutinio dydžio tarptautinius renginius, todėl negali būti atmesta poveikio konkurencijai ir valstybių narių prekybai galimybė. Nors remiantis

([18]) Buvo pateikta panaši palūkanų už vietos nuomą sutartis dėl teniso patalpų *Gränby*, pagal kurią skaičiuojamas 52 000 SEK per metus mokestis.

([19]) Žr. priedą prie 2012 m. birželio 29 d. Ketinimų protokolo.

savivaldybe, labai nepanašu, kad keletas arenoje organizuojamų renginių (jei tokių apskritai būtų) būtų tokie svarbūs kaimyninėse šalyse gyvenantiems asmenims, jog jie būtų pasirengę keliauti šimtus kilometrų į Upsalą su tikslu apsilankyti tuose renginiuose, todėl nebūtų panašu, kad arenoje vykstantys renginiai konkuruotų su kaimyninėse šalyse vykstančiais renginiais.

(46) Tačiau Bendrasis Teismas savo sprendime dėl Ahoy komplekso Nyderlanduose teigė, kad nebuvo jokios priežasties riboti rinką dėl tokios rūšies patalpų naudojimo tos valstybės narės teritorijoje ([20]). Kaip ir sprendime pradėti tyrimo procedūrą, Komisija laikosi nuomonės, kad pagalba arenai gali paveikti konkurenciją ir valstybių narių prekybą.

5.2. **Suderinamumas**

(47) Švedija tvirtino, kad jei būtų nustatyta, jog priemonė yra valstybės pagalba, ji turėtų būti paskelbta esanti suderinama pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą. Kad siūlomą priemonę būtų galima laikyti suderinama su vidaus rinka pagal šią leidžiančią nukrypti nuostatą, Komisija nagrinėja, ar ja siekiama bendrojo intereso politinio tikslo, taip pat, ar ji yra būtina ir proporcinga, ir nesukelia neteisėto konkurencijos suvaržymo.

(48) Dėl bendrojo intereso politinio tikslo įgyvendinimo pažymima, kad sporto ir kitų viešųjų renginių patalpų statymas ir parama įvairių rūšių veiklai, kuri yra naudinga plačiajai visuomenei, gali būti laikoma valstybės pareiga, visų pirma atsižvelgiant į Amsterdamo sporto deklaraciją ir Sutarties 165 straipsnį, kuriame nustatyta, kad „Sąjunga prisideda skatinant Europos sporto reikalus, kartu atsižvelgdama į jo specifinį pobūdį, savanoriška veikla paremtas struktūras bei jo socialinę ir švietimo funkciją“.

(49) Kadangi arena užtikrins plačiajai visuomenei galimybes dalyvauti sporto ir kultūros renginiuose, ypač turint omenyje arenos daugiafunkcinį pobūdį ir pajėgumų ir/arba tinkamų modernių sportui ir kultūriniams renginiams skirtų patalpų trūkumą Upsaloje, savivaldybė, padėdama įgyvendinti arenos projektą, atliks savo pareigą plačiajai visuomenei. Todėl arenos projekto įgyvendinimas turi būti laikomas bendrojo intereso politikos tikslų įgyvendinimu.

(50) Dėl siūlomos priemonės būtinumo ir proporcingumo Švedija įrodė, kad papildomi arenų pajėgumai yra reikalingi. Upsalos pagrindinėms sporto rūšims skirtos patalpos patenkina tik 70 % poreikio ([21]), o Upsalos gyventojų skaičius auga santykinai dideliais tempais, todėl papildomo arenos pajėgumo poreikis yra skubus ir didelis. Švedija taip pat paaiškino, kad arenos poreikio negalima patenkinti vien tik privačių rinkos dalyvių jėgomis. Viena iš priežasčių – Švedijos sporto judėjimo ypatumai: pelno nesiekimas ir veikla, pagrįsta savanorišku lyderiavimu ir darbu, taip pat priklausomybė nuo viešosios finansinės paramos ir kt. Švedija taip pat paaiškino, kad esamos arenos yra netinkamos tam tikrų rūšių renginiams, pavyzdžiui, didesniems sporto ir kultūros renginiams, ir kad privačios nuosavybės patalpose paprastai organizuojami mažesni renginiai. Esamos patalpos yra pasenusios ir nebetenkina šiuolaikinių visuomenės poreikių. *Gränby* ledo rūmai buvo pastatyti 1974 m., o siekiant juos pagerinti taip, kad jie atitiktų šiuolaikiškus standartus, anot Švedijos, reikėtų tokių didelių pakeitimų, kad praktiškai tai reikštų visiškai naujos arenos pastatymą, o vieta, kurioje yra ledo rūmai, yra pernelyg maža, kad tai būtų įmanoma. Pavyzdžiui, tai darytų poveikį kaimyninėms kompleksinėms patalpoms, o kita su vieta susijusi problema yra ta, kad joje sunku organizuoti lankytojų ir žaidėjų transportavimą, evakuaciją ir užtikrinti jų saugumą tada, kai šalia esančiose patalpose vyksta kita veikla.

(51) Be to, pastačius naują areną, jau esančios arenos, įskaitinat *Gränby* ledo rūmus, bus toliau naudojamos. Naujoji daugiaareninio pobūdžio arena bus naudojama dideliems sporto ir kultūriniams renginiams, kurių dabar Upsaloje negalima organizuoti, greta esamų arenų, kurios toliau veiktų iš esmės taip pat, kaip ir dabar. Pastačius naująją areną, didesni sporto renginiai, kurie dabar vyksta *Gränby* ledo rūmuose, pavyzdžiui, antros aukščiausios lygos ledo ritulio varžybos būtų perkeltos į tinkamesnes naujosios arenos patalpas, kurios pajėgumai bus didesni. Tikimasi, kad apie 60 % ledo ritulio renginių bus palaipsniui perkelta iš *Gränby* ledo rūmų į naująją areną, o tai atlaisvins apie 3 045 valandų per metus *Gränby* ledo rūmuose moksleivių ir studentų sportui ir plačiosios visuomenės laisvalaikio sportui.

(52) Naujos arenos statymui nėra jokių kitų realių alternatyvų. Palikti esamą *Gränby* ledo rūmų areną su tuo pačiu pajėgumu nebūtų reali alternatyva, nes nebūtų išspręstas naujo pajėgumo klausimas, o išplėtus *Gränby* ledo rūmų pajėgumus nebūtų patenkintas patalpų didesniams renginiams poreikis. Pastačius naująją arena, esamose arenose, įskaitant *Gränby* ledo rūmus, vis tiek reikėtų daryti remontą ir atnaujinti įrangą.

([20]) Byla T-90/09 *Mojo Concerts BV* ir *Amsterdam Music Dome Exploitatie BV* prieš Europos Komisiją, 2012 m. sausio 26 d. Bendrojo Teismo sprendimo 45 pastraipa.

([21]) Pagrįsta atliktais tyrimais, žr. 7 išnašą.

(53) Atitinkamai, net jei vietovėse ir netoliese esančiuose miestuose/šalyse yra arenų, Komisija laikosi nuomonės, kad Švedija įrodė, jog papildomų pajėgumų poreikis Upsaloje negali būti patenkintas tik naudojant arba išplečiant esamas Upsalos arenas. Naujoji arena taps priedu, užtikrinančiu veiksmingą Upsalos arenų pajėgumų naudojimą ir ji nepakeis esamų arenų, visų pirma, *Gränby* ledo rūmų; joje taip pat bus organizuojami didesni sporto ir kultūros renginiai, kuriems dabar tinkamų patalpų Upsaloje nėra.

(54) Švedija taip pat paaiškino, kad tuo atveju, jei savivaldybė nebūtų buvusi suinteresuota šiuo projektu, privačios šalys būtų susitarusios dėl kitokios arenos, skirdamos daugiau dėmesio komercinei veiklai ir mažiau sporto veiklai ir plačiajai visuomenei apskritai. Anot Švedijos, diskusijos su bankais ir privačiais investuotojais atskleidė jų nenorą prisiimti visą finansinę projekto riziką. Visos investicinės sąnaudos – 650 mln. SEK (arba 72 mln. EUR) – finansuojamos trimis būdais: paskolomis, tiesioginėmis privačiomis investicijomis ir savivaldybės investicijomis. Siekiant užtikrinti pakankamą bendrovės patikimumą, iš paskolų finansuojama dalis negali būti pernelyg didelė, o likusi dalis turi būti tiesiogiai finansuojama investuotojų. Dėl projekto sandaros ir rizikos/grąžos privatūs investuotojai nori investuoti tik apie 75–100 mln. SEK (arba 8–11 mln. EUR), palikdami 150 mln. SEK (arba 16,5 mln. EUR) finansuoti savivaldybei. Tokia savivaldybės investicija suteiktų pradinį didesnį nei 35 % patikimumą, o projekto patikimumas taip pat išliktų didesnis nei 30 % ([22]). 150 mln. SEK (arba 16,5 mln. EUR) taip pat sudaro apie 23 % nominalios visos investicijų sumos. Visi bankų ir privačių investuotojų privatūs ketinimo protokolai siejasi su tuo, ar savivaldybė investuos 150 mln. SEK (arba 16,5 mln. EUR). Taigi, tokia savivaldybės investicija yra būtina, siekiant įgyvendinti projektą ir iš to suteikti naudą visuomenei. Todėl buvo įrodyta, kad savivaldybės įsipareigojimas dėl projekto yra esminis. Bendrai teikiamas viešas arenos finansavimas yra taip pat būtinas, nes be savivaldybės įnašo lėšų arenos projektui finansuoti nepakaks. Remiantis tuo, kas paminėta, užtikrinama, kad savivaldybės įnašas būtų griežtai tik tiek, kiek būtina.

(55) Savivaldybei mainais už jos įnašą suteiktas pasirinkimo sandoris įsigyti areną pagal pesimistinį scenarijų vertinamas 128 mln. SEK (arba 15 mln. EUR), o tai reiškia, kad savivaldybės kapitalo įnašo grynoji vertė neigiamo scenarijaus atveju yra daugiausiai 22 mln. SEK (2,6 mln. EUR). Tačiau savivaldybės paskaičiavimais, pasirinkimo sandorio vertė beveik neabejotinai viršija investicijų sąnaudas.

(56) Bet kokiu atveju ekonominės veiklos vykdytojo atrankos procedūra ir jo sutartis su *Nuosavybės bendrove*, taip pat kitos pirmiau nurodytos priežastys užtikrina, kad būtinumo ir proporcingumo reikalavimai bus išpildyti.

(57) Dėl savivaldybės teisių naudotis arena, skiriant jai 20 % viso galimo arenos naudojimo laiko, sudarančio 3 285 val. per metus, Švedija įsipareigojo, kad mažiausiai 95 % savivaldybės nuomos laiko bus skirta moksleivių ir studentų sportui, pelno nesiekiančioms asociacijoms ir plačiosios visuomenės laisvalaikio sportui – apie 3 121 val. per metus arba apytiksliai 60 val. per savaitę. Atitinkamai, kalbant apie prieigą plačiajai visuomenei, naujoji arena ne tik papildys pajėgumus 3 285 val. pagal savivaldybės sudarytą naujosios arenos nuomos sutartį, bet ir atlaisvins 3 045 val. per metus *Gränby* ledo rūmuose (žr. 51 konstatuojamąją dalį).

(58) Naujoji arena papildys esamų arenų pajėgumą ir leis padidinti Upsaloje galimų organizuoti sporto ir kultūrinių renginių įvairovę, taip pat suteiks didelę naudą Upsalos neprofesionaliam sportui ir plačiajai visuomenei. Taigi, pagalba turi būti laikoma tikslinga, o arenos finansavimas iš valstybės lėšų – pagrįstas.

(59) Be to, įvertinus arenos vietos padėtį ir tai, kad dauguma arenoje vykdomos veiklos bus vietos pobūdžio, poveikis konkurencijai ir valstybių narių prekybai bus ribotas, nors, kaip apibūdinta pirmiau, negali būti visiškai atmestas.

(60) Pirmiau nurodytos priežastys rodo, kad savivaldybės dalyvavimas arenos projekte yra būtinas ir proporcingas, ir nesukelia neteisėto konkurencijos iškraipymo, ir kad galima pagalba *Renginių bendrovei* ir naudotojams taip pat būtų suderinama su vidaus rinka.

(61) Kadangi projektas vis dar yra 1 etape, nes laukiama Komisijos patvirtinimo, jis bus tęsiamas ir *Nuosavybės* bei *Renginių bendrovės* bus suformuotos tik gavus tokį patvirtinimą. Taigi, Švedija įsipareigojo, kad:

([22]) *Copenhagen Economics* skaičiavimai dėl *Nuosavybės bendrovės* patikimumo, priklausomai nuo savivaldybės pradinių investicijų. Švedija taip pat paaiškino, kad paprastai bankai nėra linkę teikti paskolų projektams, kurių patikimumas yra žemesnis nei 30 %.

(i) bus įgyvendintas savivaldybės ir *Arenos bendrovės* Ketinimų protokolas ir jo priedas ([23]);

(ii) ne mažiau kaip 95 % savivaldybės išsinuomoto arenos laiko bus skirta moksleivių ir studentų sportui, pelno nesiekiančioms asociacijoms ir plačiosios visuomenės laisvalaikio sportui;

(iii) ji pateiks Komisijai susijusias sutartis, sudarytas remiantis Ketinimų protokolu (savivaldybės ir *Nuosavybės bendrovės* sutartį, *Nuosavybės bendrovės* ir *Renginių bendrovės* sutartį, ir savivaldybės su *Renginių bendrove* sudarytą nuomos sutartį); ir

(iv) ji laikotarpiu iki 2020 m. teiks Komisijai metines ataskaitas apie pagalbos priemonės įgyvendinimą, visų pirma dėl 2 punkto.

6. **IŠVADA**

(62) Savivaldybės dotacija arenos statybos darbams yra valstybės pagalba *Nuosavybės bendrovei*, ir, galbūt, *Renginių bendrovei* ir arenos naudotojams. Buvo įrodyta, kad Upsalos arenai teikiamas valstybės bendras finansavimas yra būtinas ir proporcingas, siekiant įgyvendinti projektą, taip pat pakankamai atviras visiems nediskriminacinėmis sąlygomis, nesuteikiant pranašumo jokiai (-ioms) konkrečiai (-ioms) bendrovei (-ėms). Pusiausvyros tyrimo rezultatai yra teigiami.

(63) Taigi, Komisija nustatė, kad Upsalos arenos projektas yra suderinamas su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą.

(64) Komisija pažymi, kad Švedija sutiko, jog sprendimo autentiška kalba bus laikoma anglų kalba.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Priemonė, kurią Švedija planuoja įgyvendinti Upsalos arenoje, siekianti 150 mln. SEK, yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 3 dalies c punktą. Atitinkamai suteikiamas leidimas įgyvendinti 150 mln. SEK priemonę.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Švedijai.

Priimta Briuselyje 2013 m. gegužės 2 d.

Komisijos vardu

Joaquín ALMUNIA

Pirmininko pavaduotojas

([23]) Tokiu pavidalu, kokiu Švedija pateikė Komisijai kaip Pranešimo 6 priedą ir kaip 2012 m. birželio 29 d. pateiktus dokumentus, papildytus 1 priedu.